

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRØÐURSKAPUR

Nr. 13.

Lýsingarprisur fyri peltteglu: 30 øyr. á forsiðuni,
20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst
avsláttur í prísinum.

Leygardagin 27. mars 1937.

Kostar kr. 1,50 fjórðingsárið + Porto. Blaðið
verður bilagt á posthúsinum, brævasvarstøðum
og skrivstovuni. Telf. 142.

11. árg.

Fiskiskapsroyndarskip.

Tilíkt royndarskip, ið javnaðarmenn høvdu á stevnuskráini til seinasta val, hava nú Norðmenn - og er úrslitið óført.

Orkar afturhaldið hjá okkum at taka undir við javnaðarmannauppskotinum viðvíkjandi fiskiskapsroyndarskipinum?

Sum øllum lesarum kunnugt, høvdu javnaðarmenn til síðsta val á arbeiðsskránni, at vit Føroyingar máttu fáa okkum eitt royndarskip til uppenjingar av okkara skiparum, stýrmonnum og forandi monnum innan fyri sjóvinnuna. Hetta skip skuldi annars kannað grunir, fiskihættir og vera okkara veiðimonnum til hjálpar og vegleiðingar á einhvønn hátt.

At vit her eru á beinari leið sýnir, at d. d. Norðmenn við sera góðum úrsliti eru gingnir somu leið.

Teir hava eitt kanningar royndarskip, sum t. d. nú, meðan hin stóri fiskiskapurin fer fram við Noregs strendur, leitan eftir fiski og boðar hvønn dag fiskimonnum frá, hvar ið fiskurin stendur o. s. fr.

Vit hildu sterkt fram, at eins og framstigið í landbrúki og einhvørjari vinnu á landinum

eru treytaðar av teim vísendaligu royndum og kanningum, er eisini vorðið viðvíkjandi vinnuni á sjónum.

Útviklingur og endurnýggjan av okkara fiskivinnu verður aldri til nakran mun, fyrr enn hitt almenna tekur sær um reiggj av teim royndum, kanningum, vísendaligu sum praktisku, sum hin einstaki ikki orkar at bera ella torur at vága kostnaðin við.

Vit eru klárir yvir, at tað vilja ganga nógv ár, áðrenn afturhaldið fæst á glíð her. Men eins og við so gott sum øllum øðrum av okkara týðningarmiklu málum noyðist afturhaldið vissiliga til síðst at geva eftir fyri lívins kravi.

Tekin heruppá eru, at okkara pressa er farin at taka til tess norsku royndirnar og eggja til at ganga somu — alto ta av okkum ávístu — leið her heima hjá okkum.

5 javnaðarmenn í Finnlands ríkisstjórn.

Javnaðarmannaræslan sigrar í stórum har ið frælsi ræður. Í Finnlands, Svørikis, Noregs, Danmarks og Íslands stjórnunum hava javnaðarmenn avgerandi orð at siga, tó ikki reinan meirluta.

Øll tey seinastu valini í norð- andlondum hava givið stóran vøkstur til javnaðarmenn.

Javnaðarmenn hava tí sæti og avgerandi orð at siga í øllum ríkisstjórnunum í hesum londum.

Seinast komu Finnar við. Men teir komu tó. Við síðsta val vunnu javnaðarmenn so nógv fram í Finnlandi, at tað ikki bar til longur at koma uttanum her.

Teir eiga nú 5 menn í stjórnini.

Í Svøriki ráða javnaðarmenn saman við bóndaflokkinum.

Í Danmark hava teir reinan meirluta saman við teim radikalu.

Í Noregi sita bara javnaðarmenn í stjórnini. Men av tí, at teir ikki hava reinan meirluta í tinginum, megu teir fáa

studul at viðtaka tess ymsu lógir frá øðrum frisinnaðum flokkum.

Í Íslandi hava javnaðarmenn ein mann av trimum í stjórnini.

Hin mest upplýsti blettur á jorð, Norðandlond, fylkist soleiðis meir og meir, so hvørt sum upplýsingin veksur, um socialismuna.

Afturhaldið, konservatismen, diktatururin, vinna einans fram har ið óupplýsingin og fávitskan ríkur yvir fjøldini.

Hetta mátti sagt meir enn alt annað um spurningin:

Socialisma ella konservatismen?

Var tað ikki klókast hjá »Diml.« og øðrum afturhaldi at breitt uppá seg!

Føroyskt jarðarbrúk má inn í eina fastari skipan.

(Framhald.)

3) Jorð til ognarleys.

Jorð til ognarleys hevur verið latin leingi nú í seinastu tíð eftir áðurnevndu traðarlóg. Síðani hevur Lov om Jordbrugets Fremme tikið suma spurningin upp, gjørt hann liðligari og fingið hetta inn í fastari lag. Men tað krevist meira löggáva og enn fastari viðgerð av hesum, — sum vit koma aftur til seinri; her skal bert hyggjast eitt sindur at, hvørji endamála, jorð til ognarleys her hjá okkum hevur at røkja. Spurningin býta vit sundur í tveir lutir: 1) Traðarbrúk, 2) Grundir og urlagarðs-stykkir.

1) Traðarbrúk, eg her meini við, eru brúk, sum eru ikki størri, enn at eigarin má søkja tann stórna helmingin av snari útkomu í øðrum virki. Traðarlógin ella brúkið av traðarlógin hevur peikað á brúksstöðina eitt kúfóður (10—15.000 m²), sum í nógvum fori má sigast at vera hóskandi; men stóddin eigur at vera ymis, bæði upp eftir og niður eftir, deils eftir lendinum, deils og mest eftir tí tíð, sum fólk hevur til yvirs til at røkja trøna f. Eitt soverðið brúk røkir stór samfelagsmál, av tí tey geva fiskifólki, dagleigarum og slíkum, sum her hjá okkum hava ringa útkomu, líkindi til at vinna sær frískilga og biliga føði, soleiðis at vart fólk kann halda seg sterkt og heilsugott. Hartil fáa hesi menniskju høvi til at nýta sína arbeiðsleysu tíð á ein so findargóðan hátt, sum at arbeiða uppá jorð. Uppaftur er at nevna, at við at fáa traðir, kemur ognarleyst fólk at eiga ognir. Og tað verður víða um heiminn roknað fyri ein stóran samfelagsligan vinning, at so stórt tal av íbúgvunum sum gjørligt eiga ognir. Tað er altíð tað, ið umræður, at so fá ognarleys menniskju eru til sum gjørligt. Tað er rætt, og tað má vera ein grundtælan í stórt mál at lata traðir til fólk, og sum fyrr nevnt, soleiðis at traðarmáðurin ikki bert fær, sum nú er, nokur rættindi á sni trøð men soleiðis, at hann fær øll rættindi, so hann fær eitt stykki, sum í einum og øllum er frískilt aðrari jorð.

Hesi stykkir eiga eisini at hava sína fustu stódd, soleiðis at tey ikki í komandi tíð verða markað sundur aftur. Eftir nú-

verandi lóg er tað eisini álagt, at tey skulu ikki býast. Hetta eru so einastu jarðarbrúk í Føroyum, sum so dánt eru við at fáa eitt skapilsí.

Tað eru nógv traðir ómáldar í seinru tíð, og tað er at varnat um, at tað víða hvar er avgjørt rætt at leggja nógv fleiri traðir út av somu stódd, meðan tað aðrastaðni lyktist mær, er meira áneyðir til at leggja smærri traðir út, stykkir, sum kunna

KØDCENTRALEN
TH. 173. KONGEBROEN TH. 173.Altíð 1. Kl. ngt Oksekød,
Paaing og Konserver.
En Gros & En Detail.
Bygdeordrer ekspederes omg.

Iftva eina geit, geva líkindi fyri nokrum hesum, einum urtagarði og einari eplaveltu.

(Meira.)

Stjórnamenninir í Spaniu reka uppreisnarmenninar aftur og boða frá týðningarmiklum sigrum.

Uppreisnarmenninir myrdu í túsundatali á vegnum á teirra álopsferð móti Madrid.

Sum áður sagt, gjørdi fyri stultum uppreisnarmenninir, ella rættari, Italia og Týskland eitt hitt ódiligasta álop móti Madrid, ið nakrantíð er farið fram undir Spaniastríðnum. Teir sýntust at kollreina alla mótsæðu stjórnamanna, og menn vóru farnir at tala um endan á Spaniastríðnum. Tíðindini um, hvussu uppreisnarmenninir lótu fólkafloksmenn og kvinnur drepa í túsundatali, vóru ræðulig. Í einum strekki lótu teir skjóta ella hálsfogga yvir hálvtríðjatúsund menniskju.

Men teir seinastu dagarnir — hin seinasta vikan — hava borið nýggj tíðindi frá valinum við Madrid.

Fyrst eydnaðist tað at stóga framlopi uppreisnarmanna, og síðan lupu teir á og hava nú dag eftir dag ríkið »rebellarnar« á fýggjan, so teir nú hava tikið so gott sum alt hitt tupta aftur.

Men nú sigist Mussolini at koma sínum partamonnum til hjálpar av nýggjum og stríðsmonnum og vápnum.

Kríggsbogin spennist.

Mussolinis uttanríkisráðharri, Grandi, sigur í London: „Ikki ein Italianari úr Spaniu, so leingi borgarkríggið stendur á!“

Øll heimsins blóð skriva um hesi orð sum einstýðandi við hina hættisligastu kríggshóttan. Frønsk blóð siga millum annað, at Mussolini hevur oyðilagt alt ið er gjørt fyri ikkinpíleggingina

í tí spanska stríðnum, og at Frakland ikki kann finna seg í hesum atburði. Ífall ikki bráðlig vending kemur í, megu kanónurnar hjá Franskmonnum tala í Spania.

Francos kríggsskip eru sjórænarar.

Holland hevur givið sínum kríggsskipum orðrar til í lótni at leggja á uppreisnarmenninar, ífall teir hætta sær at taka hálendsk handilsskip.

Francos herskip hava fólígt lagt á handilsskip hjá neutralum. M. a. hava tey gjørt seg inn á hálendsk handilsskip og fort tey inn til uppreisnarmanna havna Ceuta. Hesum vilja Hálendingar ikki finna seg í. Teir hava boðsent sínum kríggsskipum um

ífall teir uppreisnarmonnum, men í lótni, sum hálendsk handilsskip aftur verða kaprað, at leggja á tair.

Hesin knýtti nevni hevur lopið kvøkk á uppreisnarmenninar, ið síðan hava hildið sær í skinninum yvir fyri Hálándi.